

Utrikesutskottet

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2027—2030

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2027—2030 (SRR 3/2026 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 22.5.2026.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- understatssekreterare Pirjo Tulokas, utrikesministeriet
- ekonomidirektör Katja Bordi, utrikesministeriet
- biträdande avdelningschef Ramses Malaty, utrikesministeriet
- biträdande avdelningschef Marianne Nissilä, utrikesministeriet.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- arbets- och näringsministeriet
- Business Finland Oy
- Fonden för industriellt samarbete Ab (Finnfund)
- CMI - Martti Ahtisaari Peace Foundation
- Finlands näringsliv rf
- Suomalaiset kehitysjärjestöt - Finnish Development NGOs Fingo ry
- Finlands FN-förbund.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Inledning

Anslagen under utrikesministeriets huvudtitel minskar från 1,13 miljarder euro till 1,07 miljarder euro under ramperioden 2027—2030. Jämfört med det föregående rambeslutet är anslagsnivån cirka 56 miljoner euro lägre i början av ramperioden och cirka 65 miljoner euro lägre i slutet av ramperioden. Anslagsnivån påverkas i synnerhet av de ytterligare sparåtgärder som regeringen beslutade om hösten 2025 och våren 2026 samt av hur Finlands finansiella bidrag till FN:s

Utlåtande UtUU 3/2026 rd

fredsbevarande styrkor samt valutakursförändringarna påverkar de medlemsavgifter och finansiella bidrag som utrikesministeriet betalar.

I planen för de offentliga finanserna anvisades utrikesförvaltningen följande ytterligare anpassningsåtgärder:

— Utrikesförvaltningens omkostnader, produktivitetsminskning, 365 000 euro 2027, 1 093 000 euro 2028, 2 200 000 euro 2029 och 3 629 000 euro 2030.

— Allmänna omkostnadsbesparingar, minskning med 3 916 000 euro per år, riktas till momenten i budgetpropositionen för 2027.

— Militär krishantering, upphörande av krishanteringsinsatsen i Libanon (Unifil), minskning med 5 000 000 euro 2027 och med 10 000 000 euro per år från och med 2028 samt minskning med 3 080 000 euro per år från och med 2027 på grund av den preciserade dispositionskalkylen för anslagen.

— Utvecklingspolitiska lån och investeringar, minskning med 35 000 000 euro per år från och med 2027.

— Dessutom har den omfördelning av besparingen i företagsstöd på 1,2 miljoner euro som anvisats under utrikesministeriets moment för husbyggnad i budgeten för 2026 riktats till civil krishantering (-500 000 euro) och fredsmedling (-700 000 euro).

I slutet av ramperioden beräknas utrikesförvaltningens andel utgöra 26 procent, krishanteringens andel 6 procent, det internationella utvecklingsarbetets andel 57 procent och de övriga utgifternas andel 11 procent av anslagen under huvudtiteln.

Omkostnader

Beskickningarna

Utrikesministeriets beskickningsnät har en central betydelse när det gäller att främja Finlands intressen, stödja den ekonomiska tillväxten och ingå internationella partnerskap. Beskickningsnätverket har också en viktig roll när det gäller att trygga samhällets grundläggande funktioner om Finland utsätts för ett allvarligt hot utifrån.

Finland har för närvarande 92 verksamhetsställen och vid dem arbetar cirka 600 personer som sänts från Helsingfors. Vid de flesta beskickningar arbetar 2—4 utsända tjänstemän. Dessutom arbetar det vid beskickningarna cirka 1 000 personer som anställts i stationeringslandet.

I enlighet med de beslut som redan fattats stängs beskickningarna i Afghanistan, Myanmar och Pakistan under 2026. Dessutom är avsikten att under 2026 öppna ett konsulat i München, Tyskland. Konsulatet fokuserar på att främja export och handel. Dessutom bereder utrikesministeriet öppnandet av verksamhetsställen som överförs från Business Finland under Finlands ambassader i sådana städer där utrikesförvaltningen inte har någon beskickning. Sådana

Utlåtande UtUU 3/2026 rd

städer är bland annat Ho Chi Minh i Vietnam, Sydney i Australien, Istanbul i Turkiet, Palo Alto i Förenta staterna och Toronto i Kanada.

När det gäller beskickningarna betonar utrikesutskottet vikten av ett täckande och fungerande nätverk som på bred front främjar Finlands och finländarnas intressen inom olika sektorer av statsförvaltningen och samhället. Utskottet konstaterar att det är klart att de omkostnadsbesparingar som anvisats utrikesförvaltningen har en betydande inverkan på beskickningsnätet under de närmaste åren med beaktande av att beskickningsnätet utgör en betydande del av ministeriets omkostnader. När beskickningsnätet ses över är det dessutom viktigt att bedöma hur nätverket på bästa möjliga sätt svarar mot den geopolitiska omställningen och de ökade behoven när det gäller utrikespolitiken och att skapa handelsekonomiska relationer. Besluten om beskickningsnätverkets dimensionering ska fattas långsiktigt och överlagt. När det gäller beskickningsnätet bör man också överväga kostnadseffektiva lösningar som stöder samhällsekonomin och ta en titt på de andra nordiska länderna. Dessutom betonar utskottet sin långvariga ståndpunkt att beskickningsfastigheter som en del av statens fastighetsegendom måste skötas så att renoveringarna genomförs i rätt tid.

Krishantering

Utrikesutskottet lyfter fram krishantering som ett viktigt område för Finlands utrikes- och säkerhetspolitik och ett led i strävan att ta internationellt ansvar och bidra till den gemensamma säkerheten. Utskottet betonar vikten av att ha en övergripande syn på krishantering och trygga resurserna för såväl civil som militär krishantering.

Utskottet lyfter också fram deltagandet i övervakningsuppdrag inom krishantering och vid den möjlighet de erbjuder att på ett kostnadseffektivt sätt visa att Finland förbinder sig till det internationella regelbaserade systemet i olika krisområden. Också ett blygsamt deltagande i övervakningsuppdrag kan ge Finland betydande fördelar i fråga om tillgång till information och landets synlighet.

Tjänster för exportfrämjande för reformen av Team Finland

Utskottet fick en redogörelse för arbetet med att effektivisera Finlands offentligt finansierade exportfrämjande verksamhet. Enligt uppgifterna till utskottet överfördes Business Finlands utrikesfunktioner till utrikesförvaltningen den 1 januari 2026. I och med integrationen får företagen centraliserat de sammanslagna tjänster som utrikesförvaltningen och Business Finlands för närvarande erbjuder utomlands. Utrikesutskottet anser att det är viktigt att de finska företagens export och internationella tillväxt påskyndas särskilt i en föränderlig geoeconomisk omvärld och betonar vikten av att genomförandet av reformen fortsätter smidigt.

Under ramperioden är anslagen under momentet cirka 20,4 miljoner euro på årsnivå. Enligt erhållen utredning medför de samtidiga reformerna såväl vid livskraftscentralerna som vid utrikesministeriet och Business Finland en utmaning när det gäller att upprätthålla smidigheten i Team Finlands servicestig. De skärpta omkostnadsramarna i alla tre organisationer påverkar finansierings- och tillväxttjänsterna för företag.

Utlåtande UtUU 3/2026 rd

Utvecklingssamarbete

Utrikesutskottet betonar utvecklingspolitikens betydelse som en del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Målen för utvecklingssamarbetet baserar sig på de mål för hållbar utveckling som Finland främjar. Utskottet anser att det är viktigt med kontinuitet i utvecklingspolitiken och att det är positivt att det i planen för de offentliga finanserna sägs att Finlands prioriteringar inte ändras. Prioriteringarna är kvinnors och flickors ställning, att stärka självbestämmanderätt och sexuella och reproduktiva hälsa samt utbildning och klimatåtgärder.

Enligt planen för de offentliga finanserna ligger beloppet för Finlands offentliga utvecklingssamarbete år 2027 på sammanlagt 1,105 miljarder euro, vilket motsvarar cirka 0,37 procent av bruttonationalinkomsten. Andelen av bruttonationalprodukten beräknas sjunka till 0,33 procent under ramperioden.

Som ett led i åtgärderna för att balansera de offentliga finanserna har Finlands anslag för utvecklingssamarbete justerats fem gånger under momentet för egentligt utvecklingssamarbete under innevarande regeringsperiod. För perioden 2024—2028 är den procentuella minskningen i det egentliga utvecklingssamarbetet 40 procent i förhållande till budgetramarna för föregående period.

Dessutom föreslås det i den aktuella planen för de offentliga finanserna att anslaget för utvecklingspolitiska lån och investeringar, som förvaltas av utrikesministeriet, minskas med 35 miljoner euro per år 2027—2030.

Läget för den globala utvecklingsfinansieringen är överlag mycket allvarligt när flera västländer gör betydande nedskärningar i sina medel för utvecklingssamarbete. De betydande nedskärningar som Förenta staterna har riktat mot det internationella biståndet drabbar särskilt det humanitära biståndet och de stater som har det sämst ställt. Också i Europa har flera stater beslutat om stora besparingar i anslagen för utvecklingssamarbete.

Utskottet poängterar sin långvariga ståndpunkt att det i en situation där anslagen minskar är ytterst viktigt att Finland effektiviserar och driver sina utvecklingspolitiska mål också genom EU:s utvecklingspolitik, de internationella utvecklingsbankerna och FN-organen.

För att målen för hållbar utveckling ska nås krävs ett starkt internationellt samarbete samt en stärkt bas för utvecklingsfinansieringen också genom nya partner. Det är viktigt att finanssektorn förnyas kontrollerat och strategiskt och att andelen nya finansieringsformer ökar, inklusive privat finansiering. Utskottet betonar särskilt möjligheterna för låne- och investeringsinriktat utvecklingssamarbete att mobilisera privat kapital för att de utvecklingspolitiska målen ska nås. I anslutning till detta noterar utskottet Finnfunds sakkunnigyttrande, där det konstateras att dess verksamhetsmodell baserar sig på ett stabilt och förutsägbart huvudägande. Att återbetalningen av konvertibla skuldebrev inleds under de närmaste åren utan motsvarande kapitalisering eller konvertering skulle ge marknaden en negativ signal om att det statliga stödet försvagas. Utskottet föreslår att finansutskottet överväger att under den kommande regeringsperioden börja konvertera Finnfunds konvertibla skuldebrev till aktiekapital.

Utlåtande UtUU 3/2026 rd

I fråga om utvecklingsfinansieringen noterar utskottet skrivningen i regeringsprogrammet för statsminister Orpo om att Finland historiskt sett har försökt nå den nivå på 0,7 procent av bruttonationalinkomsten för utvecklingsfinansieringen som FN rekommenderar, men att målet dessvärre inte har nåtts på 2000-talet.

Utskottet lyfter fram i synnerhet de finländska frivilligorganisationernas viktiga roll när det gäller att uppnå målen för Finlands utvecklingssamarbete. Det är bra att frivilligorganisationernas roll identifieras i planen för de offentliga finanserna. I enlighet med prioriteringarna i regeringsprogrammet och rambeslutet har finansieringen av frivilligorganisationerna ökat klart under regeringsperioden. Det utgör 20 procent av anslaget under momentet under ramperioden. Undersökningar visar att stödet till de finländska organisationerna mycket väl riktas till de mest sårbara samhällena i de minst utvecklade länderna. Även organisationernas utbildnings- och informationsarbete är viktigt.

När det gäller multilateralt samarbete betonar utskottet särskilt FN:s och dess underlydande organisationers betydelse när det gäller att främja målen för Finlands utvecklingspolitik och hållbar utveckling. Utskottet välkomnar den erhållna utredningen om att man i utvecklingssamarbetet och finansieringen av det fortfarande betonar vikten av arbetet inom FN:s befolkningsfond UNFPA, jämställdhetsorganisation UN Women och barnfond Unicef.

Ukraina är den största stödmottagaren i fråga om Finlands utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd under regeringsperioden. Under momentet för stöd till Ukraina föreslås ett anslag på cirka 57 miljoner euro för 2027, ett årligt anslag på cirka 58 miljoner euro för 2028—2029 och ett anslag på cirka 68 miljoner euro för 2030. Dessutom anvisas Ukraina minst 22 miljoner euro i humanitärt bistånd per år under ramperioden. Momentet minskas med 10,1 miljoner euro årligen 2027—2029 till följd av överföringen av finansiering till Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD). Kapitalökningen har från EBRD:s sida bundits vid fortsatt stöd till Ukraina under kriget och finansieringen av återuppbyggnaden av Ukraina.

Utskottet påpekar att den globala humanitära krisen fördjupas. Sakkunniga har påpekat att den globala humanitära krisen är ytterst allvarlig och att den globala finansieringen är på en ohållbar nivå i förhållande till hjälpbehovet.

Under momentet för egentligt utvecklingssamarbete har det budgeterats 55 miljoner euro för humanitärt bistånd 2027. Under det nya momentet Humanitär katastrofhjälp, som inrättades i enlighet med rambeslutet 2025, budgeteras dessutom ett anslag på 30 miljoner euro per år. Enligt uppgift har andelen humanitärt bistånd ökat till sammanlagt 20 procent av utrikesministeriets utvecklingsfinansiering. Utskottet anser att det är viktigt att Finland i sitt humanitära bistånd betonar vikten av att hjälpa de mest utsatta.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande UtUU 3/2026 rd

Helsingfors 21.5.2026

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Sofia Vikman saml
medlem Eva Biaudet sv
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Antti Kaikkonen cent
medlem Atte Kaleva saml
medlem Anne Kalmari cent
medlem Veijo Niemi saf
medlem Jenna Simula saf
medlem Ville Skinnari sd
medlem Tytti Tuppurainen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Timo Harakka sd
ersättare Sari Sarkomaa saml.

Sekreterare var

utskottsråd Tiina Larvala.

Utlåtande UtUU 3/2026 rd Avvikande mening 1

Avvikande mening 1

Motivering

Under innevarande period har regeringen genomfört mycket kraftiga nedskärningar i utvecklingssamarbetet. Enligt utrikeshandels- och utvecklingsminister ville Tavio skär regeringen ner på utvecklingssamarbetet med över 1,3 miljarder euro under denna valperiod, mer än någon tidigare regering. Finland drar sig alltså ur sitt globala ansvar i en tid då spåren efter pandemin, den förvärrade klimatkrisen och de geopolitiska spänningarna ökar fattigdomen och instabiliteten i hela världen.

Anslagsnivån för utvecklingspolitiska lån och investeringar minskas med 35 miljoner euro som en del av de extra åtgärderna våren 2026. Nedskärningen försvagar förmågan att svara på det brådskande finansieringsbehovet för hållbar utveckling och minskar Finlands möjligheter att delta i investeringar och lån till de minst utvecklade länderna till exempel via Världsbanken.

Utöver att de massiva nedskärningarna i utvecklingspolitiken etiskt sätt är helt oansvariga inskränker de också Finlands utrikespolitiska handlingsutrymme och trovärdighet ute i världen. Nedskärningarna inverkar också på hur Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska mål sammantaget kan uppnås. I stället för nedskärningar bör Finland nu i handling visa att landet bär sitt globala ansvar i en situation där förtroendet för västländerna i den globala södern håller på att vittra sönder på grund av de enorma dubbla standarderna.

Till följd av nedskärningarna försämras också Finlands ställning i förhållande till jämförelseländerna. Finland håller på att falla ur den nordiska referensgruppen. Enligt OECD:s statistik har Sverige, Island, Danmark och Norge, till skillnad från Finland, ökat sina anslag för utvecklingssamarbete 2025.

Dessutom är Vänsterförbundet mycket oroat över den riktning som regeringen Orpo stakar ut för Finlands utvecklingspolitik. Målet för Finlands utvecklingspolitik är inte längre att utrota fattigdomen och minska ojämlikheten, utan som övergripande mål för Finlands utvecklingspolitik och utvecklingssamarbete har det antecknats ett "allt närmare samband mellan handel och utveckling". Handeln har fått företräde framför utvecklingssamarbetet; tyngdpunkten ligger på att främja Finlands export och finska företags möjligheter. Det är en helt felaktig, ansvarslös och kortsiktig riktning.

Vår utvecklingspolitik borde vara kontinuerlig och konsekvent. Ett förmöget land som Finland måste stödja en hållbar utveckling också på andra håll så att ingen lämnas åt sitt öde. Målet för Finlands utvecklingspolitik bör därför fortsättningsvis vara att i enlighet med de internationella förpliktelser utrota fattigdomen och minska ojämlikheten samt stärka hållbar utveckling och mänskliga rättigheter.

Finland har internationellt förbundit sig till vissa höjningar av anslagen för utvecklingssamarbete. Det är viktigt att Finland i enlighet med FN:s mål fortfarande eftersträvar att 0,7 procent av bruttonationalinkomsten används för utvecklingssamarbete och att 0,2 procent allokeras för

Utlåtande UtUU 3/2026 rd
Avvikande mening 1

samarbete med och bistånd till de minst utvecklade länderna (LDC-länderna). Uppföljningen av LDC-ländernas finansieringsandel bör återföras till statsbudgeten. Dessutom bör 85 procent av de åtgärder som stöds främja jämställdheten mellan könen. Finland måste i rättvisans namn bära sitt ansvar för den globala hållbara utvecklingen.

Avvikande mening

Jag föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 21.5.2026

Veronika Honkasalo vänst

Utlåtande UtUU 3/2026 rd Avvikande mening 2

Avvikande mening 2

Motivering

Regeringen beslutade vid ramförhandlingarna våren 2026 att årligen minska de utvecklingspolitiska lånen och investeringarna med 35 miljoner euro. Regeringens beslut att skära ned finansieringen av utvecklingssamarbetet i form av lån och investeringar, som ändå förväntas ge avkastning och bli återbetalda, är ohållbart eftersom regeringen redan under innevarande period har gjort betydande nedskärningar i utvecklingssamarbetet.

Utvecklingssamarbetet är en viktig del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik, med vars hjälp man kan stärka de bilaterala relationerna, skapa handelsekonomiska partnerskap med länderna i det globala söder samt främja finska företags export och investeringar.

Nedskärningarna i utvecklingssamarbetet försvagar Finlands utrikespolitiska genomslag och Finlands bilaterala diplomatiska relationer på tillväxtmarknaderna och bidrar inte till att minska fattigdom och ojämlikhet, stödja klimatåtgärder och i vidare bemärkelse främja hållbar utveckling. Utrikespolitisk genomslagskraft behövs till exempel då Finland kandiderar till en icke-permanent plats i FN:s säkerhetsråd 2029—30.

Syftet med utvecklingssamarbetsfinansieringen i form av lån och investeringar är att mobilisera privat och offentlig finansiering och genom en hävstångseffekt öka projekten för hållbar utveckling. Betydelsen av utvecklingssamarbetsfinansieringen i form av lån och investeringar ligger i att utvecklingssamarbetsstöd i form av gåva inte i sig räcker till för att uppnå målen för hållbar utveckling, utan det behövs olika finansieringslösningar. Samtidigt stärks finska företags närvaro på tillväxtmarknader. Därför bör den årliga minskningen på 35 miljoner euro i de utvecklingspolitiska lånen och investeringarna inte genomföras.

Nedskärningarna i nätverket av ambassader

Samtidigt som andra länder satsar på internationell tillväxt gör Finland nedskärningar i nätverket av ambassader med upp till 30 procent. Om många potentiella marknader blir utan ambassad eller om ambassaden reduceras till ett minimum, vilket innebär att stöd till finska företag inte kan ges, är det svårt för finska företag att söka internationell tillväxt. Det handlar inte bara om Finlands utrikespolitiska synlighet och kapital, utan utrikesministeriets nedskärningar slår också direkt mot Finlands ekonomiska säkerhet.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande UtUU 3/2026 rd
Avvikande mening 2

Helsingfors 21.5.2026

Ville Skinnari sd
Tytti Tuppurainen sd
Timo Harakka sd

Utlåtande UtUU 3/2026 rd Avvikande mening 3

Avvikande mening 3

Motivering

Utrikesministeriets beskickningsnätverk har en viktig roll när det gäller att främja Finlands intressen och skapa och utveckla internationella partnerskap. Också med tanke på vår export till utlandet och den ekonomiska tillväxten är ett tillräckligt och fungerande beskickningsnätverk av central betydelse. Beskickningsnätverket har också en viktig roll när det gäller att trygga samhällets grundläggande funktioner om Finland utsätts för ett allvarligt hot utifrån. Centern anser att man också i fråga om beskickningsnätet bör undersöka möjligheterna till inbesparingar, men regeringens linje leder till en orimlig nedmontering av beskickningsnätet och till att statsägda fastigheter förfaller.

Centern understöder inte heller avvecklingen av den militära krishanteringens i den föreslagna omfattningen. Regeringens linje skulle grovt taget halvera omfattningen av vår militära krishantering. De finska fredsbevararna har gott rykte och goda bevis för sitt arbete. Under åren och årtiondena har våra män och kvinnor garanterat fred och stabilitet i flera operationer. Samtidigt har våra soldater fått värdefull erfarenhet av verkliga situationer. När Unifilinsatsen upphör är det motiverat att stärka Finlands deltagande i andra insatser eller att ansluta sig till en eventuell EU-insats i Libanon.

Centern skulle anvisa utrikesministeriet åtta miljoner euro mer per år under ramperioden med fokus på beskickningsnätverket, exportfrämjandet och den militära krishanteringens.

Motsvarande belopp skulle dras av från Finlands årliga stöd till Världsbanken.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 21.5.2026

Antti Kaikkonen cent
Anne Kalmari cent